

ACADEMIE EDUCATIE

ONTWIKKELING VAN DE STUURKRACHT VAN MOVEL-STUDENTEN

RESULTATEN COHORT 1 (2019-2020) EN COHORT 2 (2020-2021) IN HET
EERSTE JAAR

HAN_UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

BETROKKENEN BINNEN DE ACADEMIE EDUCATIE

- Lectoraat Kwaliteiten van leraren
- Lectoraat Leren met ict
- Docent-onderzoekers
- MOVELE-leiding/-docenten

AANLEIDING

- **Beroepenveldcommissie:**

- behoefte aan zicht op het werken aan het innovatievraagstuk en de impact ervan in de school

- **MOVEL:**

- behoefte aan zicht op de ontwikkeling van de studenten in de master en na afloop van de master.

“

STUURKRACHT, of professionele agency, van leraren is het bewust uitoefenen van invloed, keuzes maken of een houding aannemen in een specifieke situatie die invloed heeft op het werk van leraren binnen de school of daarbuiten en/of op hun professionele identiteit.

OOLBEKKINK, 2018

DOELEN ONDERZOEK

1. inzicht krijgen in de bijdrage die studenten leveren aan de innovaties met ict in de onderwijspraktijk,
2. inzicht krijgen in de (ontwikkeling van) stuurkracht van studenten zowel tijdens als na afloop van de opleiding en
3. inzicht krijgen in de factoren uit de opleidings- en onderwijspraktijk die belemmerend of bevorderend zijn voor de stuurkracht van studenten.

ONDERZOEKSVRAGEN

1. Welke impact heeft de MOVEEL-student op de onderwijsinnovatie met ict in de onderwijspraktijk op school/in de onderwijsinstelling tijdens en na afloop van de MOVEEL?
2. Wat is kenmerkend voor de (ontwikkeling van de) stuurkracht van studenten tijdens en na afloop van de MOVEEL?
3. Welke factoren belemmeren en bevorderen de stuurkracht van studenten in de opleidingspraktijk en de onderwijspraktijk tijdens en na afloop van de MOVEEL?

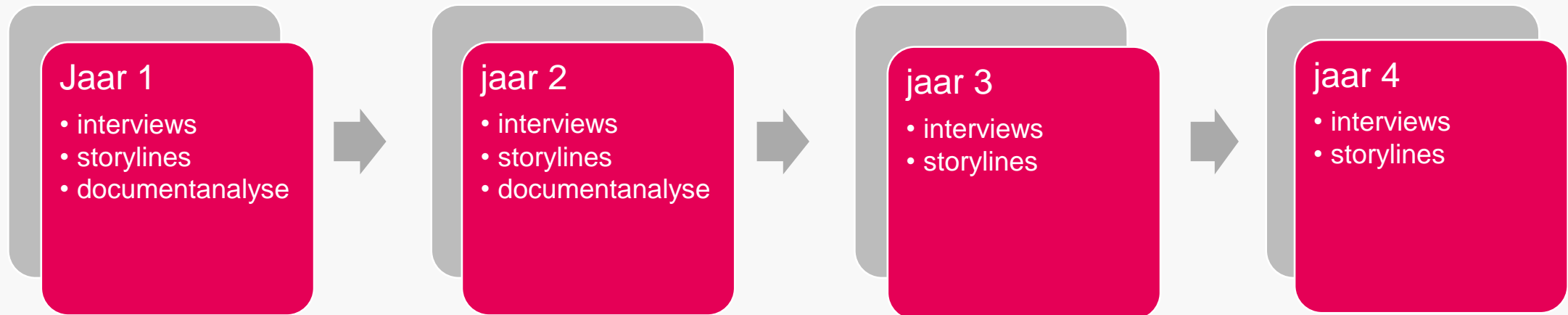
METINGEN

Onderzoek volgt drie opeenvolgende cohorten MOVEL-studenten uit verschillende onderwijssectoren:

Cohort	Sector	Start MOVEL	Looptijd onderzoek
1	PO	2019/2020	2020-2023
2	PO, VO, MBO, HBO	2020/2021	2021-2024
3	PO, VO, MBO, HBO	2021/2022	2022-2025

AANPAK ONDERZOEK PER COHORT

Longitudinaal, kwalitatief

RESPONDENTEN COHORT 1, 1^E METING

Studenten (n=10):

- start MOVEL in 2019-2020
- allen werkzaam in het basisonderwijs
- drie studenten ook betrokken bij de iXperium Onderzoekswerkplaats Gepersonaliseerd leren met ict PO

Schoolleiders (n=7)

- betrokken bij 8 studenten

Innovatievraagstukken: gericht op het vergroten van zelfregie of zelfregulatie (eigenaarschap/autonomie) bij leerlingen

RESPONDENTEN COHORT 2, 1^E METING

Studenten (n=10):

- start MOVEL in 2020-2021
- werkzaam in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar en hoger beroepsonderwijs

Schoolleiders (n=5)

- betrokken bij 5 studenten verdeeld over de verschillende onderwijssectoren

Innovatievraagstukken: gericht op het vergroten van zelfregie of zelfregulatie (eigenaarschap/autonomie) bij leerlingen of studenten

IMPACT VAN HET WERKEN AAN DE INNOVATIE VOLGENS STUDENTEN EN SCHOOLLEIDERS/LEIDINGGEVENDEN

Impact op ...	<i>Studenten</i>		<i>Schoolleiders/ leidinggevenden</i>	
	Cohort 1	Cohort 2	Cohort 1	Cohort 2
Leren van leerlingen	7	10	4	2
Onderwijspraktijk	8	10	2	1
Leerkrachten/docenten	6	10	4	3
School	6	7	3	2
Buiten school	2	1	3	0

COMPETENTIES VOOR LEREN EN LESGEVEN MET ICT

Studenten cohort 1

Inzet:

- Op maat
- Doelgericht
- Structureel
- Kritische houding

Opbrengsten:

- Meer kennis over de competenties (CGI)
- Meer onderbouwde inzet van ict

Studenten cohort 2

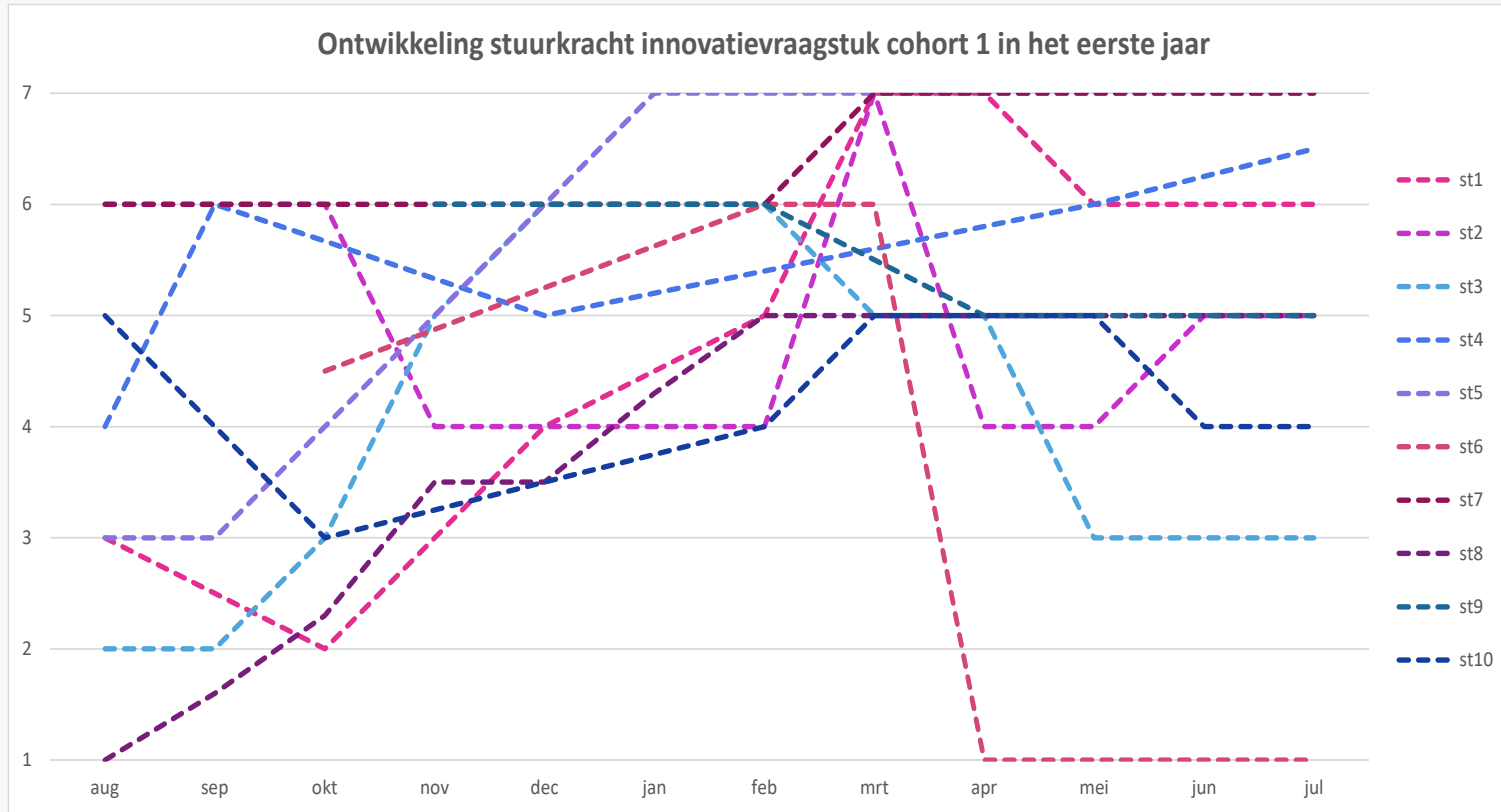
Inzet:

- Van al aanwezige competenties
- Op maat
- Beroepsgericht
- Gebruik makend van (bestaande) digitale leeromgevingen
- Uitbreiden didactisch arsenaal

Opbrengsten:

- Differentiatie in de klas en meer ruimte om leerlingen te coachen
- Meer kennis over de competenties (CGI) en deze bewust opzoeken/inzetten

COHORT 1: ONTWIKKELING STUURKRACHT STUDENTEN (STORYLINES)

Sleutelmomenten storylines:

1. start van de opleiding (augustus)
2. het begin van het studiejaar (ongeveer oktober-december)
3. het midden van het studiejaar (januari-februari)
4. de periode met schoolsluiting door coronamaatregelen (maart-mei)
5. einde van het studiejaar (juni-juli).

COHORT 1: TOELICHTING SLEUTELMOMENTEN STORYLINES

- 1. start van de opleiding (aug):** opstarten innovatievraagstuk, startniveau stuurkracht varieert per student; vaak nog geen bewuste inzet.
- 2-3. begin tot midden van het studiejaar (okt t/m feb):** vaak een stijgende lijn door bijv. start vooronderzoek, gesprekken met team/directie; soms dalend door interfererende factoren (bijv. studiebelasting).
- 4. periode met schoolsluiting door coronamaatregelen (mrt-mei):** vaak minder mogelijkheden stuurkracht te tonen voor innovatievraagstuk en toename algemene stuurkracht actieve rol t.b.v. afstandsonderwijs.
- 5. einde van het studiejaar (jun-jul):** stuurkracht soms hoger door weer oppakken innovatievraagstuk en studie, soms lager door naweeën corona, of door focus op de opleiding (opleveren eindproducten).

COHORT 1: VOORBEELD INZET/ONTWIKKELING STUURKRACHT

“

‘Ik had zoiets van (...) ik wil eerst eens even weten hoe het team hierop reageert. Of dat ze wel überhaupt weten wat ik, wat we willen en waarom ook met name.

Uiteindelijk was die bijeenkomst heel positief. Zijn de **teamleden in oktober en november meegenomen in een aantal onderzoeksinstrumenten** die we hebben ingezet, vragenlijsten, interviews en dergelijke. En ik merkte dat collega’s **enthousiast** werden. Ik merkte ook dat ik ze **snel meekreeg.**’

(STUDENT 5, COHORT 1)

COHORT 2: ONTWIKKELING STUURKRACHT STUDENTEN (STORYLINES)

Sleutelmomenten storylines:

1. start van de opleiding (augustus-september)
2. het begin van het studiejaar (ongeveer oktober-december)
3. het midden van het studiejaar (januari-februari)
4. het voorjaar (maart-mei)
5. einde van het studiejaar (juni-juli).

COHORT 2: TOELICHTING SLEUTELMOMENTEN STORYLINES

- 1. start van de opleiding (aug-sept):** grote variatie in stuurkracht gerelateerd aan opstarten innovatievraagstuk beïnvloed door eigen kennis, onderwijskundige visie of competenties.
- 2-3. begin tot midden van het studiejaar (okt t/m feb):** over het algemeen toename door ontwikkelen van visie en onderwijs, betrekken van collega's/leidinggevende; of afname door strategische keuzes in de school, lastig vinden om onderwijsvisie te formuleren (startende docenten), lesuitval door COVID-19, of het niet betrekken van collega's.
- 4. periode voorjaar (mrt-mei):** wisselend beeld; stijgend door presentatie en uitvoering van innovatie, gezien worden in de organisatie of door coaching MOVEL; of dips door grote studielast, negatieve feedback vanuit opleiding of gebrek aan betrokkenheid bij uitvoering in de schoolcontext.
- 5. einde van het studiejaar (jun-jul):** stuurkrachtontwikkeling is positief of neutraal door o.a. positieve ontvangst/evaluatie van innovatie, plannen maken voortzetting volgend studiejaar.

COHORT 2: VOORBEELD INZET/ONTWIKKELING STUURKRACHT

“

‘Ja, bevorderend (voor mijn stuurkracht) vind ik echt wel dat ik een literatuurstudie gedaan heb waardoor ik meer kennis van het onderdeel heb gekregen en daardoor voel ik me wel sterker in mijn schoenen staan en kan ik ook beter uitdragen naar collega's waarom het (de innovatie) zo belangrijk is.’

(STUDENT 4, COHORT 2)

MANIEREN WAAROP STUDENTEN STUURKRACHT HEBBEN INGEZET VOLGENS SCHOOLLEIDERS OF LEIDINGGEVENDEN

COHORT 1: 7 SCHOOLLEIDERS (VAN 8 STUDENTEN)

COHORT 2: 5 LEIDINGGEVENDEN (VAN 5 STUDENTEN)

	Aantal studenten			
	onderwijsinnovatie		algemeen	
	cohort 1	cohort 2	cohort 1	cohort 2
<i>Stuurkracht ingezet voor...</i>				
delen kennis en inzichten	8	2	3	-
richting geven	6	3	3	-
team meenemen/betrekken	7	5	3	2
enthousiasmeren	4	1	1	1
inzet competenties leren en lesgeven met ict	1	-	2	1

ONTWIKKELING STUURKRACHT VOLGENS SCHOOLLEIDERS/ LEIDINGGEVENDEN

COHORT 1: 7 SCHOOLLEIDERS (VAN 8 STUDENTEN)
COHORT 2: 5 LEIDINGGEVENDEN (VAN 5 STUDENTEN)

Ontwikkeling stuurkracht op het gebied van ...	Aantal studenten cohort 1	Aantal studenten cohort 2
Kennis en competenties	6	4
Professionele identiteit	3	4
Gedrag/invulling rol binnen de school	7	3
Gedrag invulling rol naar collega's	5	-
Bereikte resultaten	-	1

COHORT 1: ERVAREN BEVORDERENDE EN BELEMMERENDE FACTOREN

Studenten	bevorderend		belemmerend	
	studenten	schoolleiders	studenten	schoolleiders
Persoonlijke factoren				
- Innovatieve houding	2	2	3	1
- Anders	4	3	3	1
Factoren in de klas	4	-	3	-
→ Factoren in de school				
- Ondersteuning	7	4	3	1
- Schoolleider	6	4	3	1
- Coaching	3	-	1	-
- Anders	4	5	1	-
→ MOVEL-opleiding	6	6	5	3
Ict-middelen	2	1	2	1
Ict-infrastructuur	-	-	2	1
Competenties leren en lesgeven met ict	2	1	3	-
→ COVID-19	5	1	10	6
Anders	3	5	-	2

COHORT 1: BEVORDERENDE (+) EN BELEMMERENDE (-) FACTOREN IN DE SCHOOLCONTEXT

Volgens studenten:

- + open en lerende houding team
- + positief en kritisch meedenken door zowel de leidinggevende als collega's (sparring partner)
- + ruimte voor verandering
- + inhoudelijke ondersteuning en betrokkenheid schoolleider
- + samenwerking met collega binnen zelfde bestuur
- + inbedding in schoolbeleid
- te weinig facilitering in uren

Volgens schoolleiders:

- + collega's die de ruimte geven
- + zorgen voor voldoende tijd en facilitering
- + het op een ander niveau kunnen kijken naar je rol als leerkracht
- + collegiale consultaties
- + ruimte voor kennisdeling
- + meedenken, bieden van ondersteuning, (speel)ruimte, vertrouwen en veiligheid
- + aansluiten bij de behoeften van de school
- + verbinding met andere ontwikkelingen binnen de school
- + werken vanuit een gezamenlijke visie

COHORT 1: BEVORDERENDE (+) EN BELEMMERENDE (-) FACTOREN IN DE MOVEEL

Volgens studenten:

- + ondersteuning docenten
- + bereidheid om vragen te beantwoorden
- + opzet van de opleiding (link met de praktijk)
- + netwerk van medestudenten
- + verdieping door literatuurstudie
- afstemming innovatievraagstuk
- afstemming met OWP PO
- eisen t.a.v. competenties leren en lesgeven met ict

Volgens schoolleiders:

- + contact, samenwerking en kennisdeling met de andere studenten
- + contact met de opleiders van de HAN
- + aansluiting van de opdracht vanuit de opleiding bij de interesse van de student en de behoefte van de school
- in eerste jaar was opleiding soms ook nog zoekende
- werken in deelproducten

COHORT 1: BEVORDERENDE (+) EN BELEMMERENDE (-) FACTOREN DOOR COVID-19

Volgens studenten:

- + inzet/ontwikkeling competenties met betrekking tot leren en lesgeven met ict voor het thuisonderwijs
- + meer tijd voor het ontwerp
- + alternatieven geboden vanuit de opleiding
- onderzoek vertraagd/niet uitgevoerd zoals beoogd
- innovatie versneld ingevoerd
- onderbreking opleiding

Volgens schoolleiders:

- + uitdaging om creatieve oplossingen te bedenken
- minder kansen om te werken aan de onderwijsinnovatie
- door thuiswerken minder contact met collega's en minder kans om stuurkracht te tonen

COHORT 2: ERVAREN BEVORDERENDE EN BELEMMERENDE FACTOREN

Studenten	bevorderend		belemmerend	
	studenten	leidinggevenden	studenten	leidinggevenden
Persoonlijke factoren				
→ - Innovatieve houding	8	2	-	-
- Anders	5	1	5	-
Factoren in de klas	4	-	2	-
→ Factoren in de school				
- Ondersteuning	6	1	1	-
- Leidinggevende	5	1	1	1
- Coaching	1	-	-	-
- Anders	3		6	1
→ MOVEL-opleiding	8	2	7	3
Ict-middelen	-	-	2	-
Ict-infrastructuur	-	-	3	-
Ict-anders	-	-	4	-
Competenties leren en lesgeven met ict	1	-	1	-
→ COVID-19	3	3	9	3
Anders	3	-	-	1

COHORT 2: BEVORDERENDE (+) EN BELEMMERENDE (-) PERSOONLIJKE FACTOREN – INNOVATIEVE HOUDING

Volgens studenten:

- + zoeken verdieping in de theorie
- + willen het 'waarom' van onderwijsontwikkeling weten
- + willen dingen uitleggen en onderbouwen naar collega's toe
- + erkend worden door collega's om persoonlijke en innovatieve kwaliteiten
- + bewustwording dat je het samen doet
- lastig om te delegeren
- op de voorgrond treden, voortouw nemen
- ik ... expert? - vertrouwen op eigen kennis
- korte tijd in team of onderwijs

Volgens schoolleiders:

- + student kenmerkt zich door autonome, zelfstandig en innovatieve houding
- + onderzoekende en ontwikkelingsgerichte houding

COHORT 2: BEVORDERENDE (+) EN BELEMMERENDE (-) FACTOREN IN DE SCHOOLCONTEXT

Volgens studenten:

- + ondersteuning in de school, o.a. leidinggevende (coaching, proactief)
- + innovatieve en ontwikkelingsgerichte cultuur
- + betrokkenheid van collega's (ondanks COVID-19)
- + ruimte om te experimenteren
- ontbreken van ict-ondersteuning en licenties
- geen schoolbrede visie op leren en lesgeven met ict
- onvoldoende betrokkenheid collega's
- juridische zaken omtrent definitie onderwijstijd
- hoge werkdruk

Volgens leidinggevenden:

- + vertrouwen in de docenten
- + gespreid leiderschap
- + ruimte voor goed doordachte en onderbouwde/onderzochte ideeën
- + facilitering in tijd en geld
- + sparring partner zijn voor student
- + coachen van de student
- beperkt budget om (school)ontwikkeling te ondersteunen
- balans werk-studie (werkdruk)

COHORT 2: BEVORDERENDE (+) EN BELEMMERENDE (-) FACTOREN IN DE MOVEEL

Volgens studenten:

- + begeleiding van docenten en coaches
- + constructieve overleggen met peers
- + theoretische verdieping biedt:
zekerheid/onderbouwing, ontwikkeling
visie, het waarom kunnen uitdragen in
team
- + leren wordt direct zichtbaar in de
schoolpraktijk
- aansluiting op het hoge niveau:
academisch schrijven, leren en lesgeven
met ict, onderwijskundige onderbouwing
- aansluiting volgorde onderwerpen
programma
- feedback en resultaten

Volgens leidinggevenden:

- + aandacht en ruimte voor ontwikkelvraag
vanuit de school
- + relevante vraagstukken
- + onderzoek
- zicht op kwaliteiten van student, student
echt (kunnen) volgen
- startgesprek met de school laten
plaatsvinden (driehoek)

COHORT 2: BEVORDERENDE (+) EN BELEMMERENDE (-) FACTOREN DOOR COVID-19

Volgens studenten:

- + applicaties versneld ingevoerd, ingezet en geaccepteerd
- + leerlingen/studenten op school vinden Teams een fijne plek om samen te werken
- minder tijd (halvering lestijd) of online les ongeschikt voor innovatie
- minder tijd/draagvlak voor innovatie door hoge werkdruk
- studenten/leerlingen minder zichtbaar en lastig (online) te begeleiden
- ontwikkeling stuurkracht staat stil
- lockdown: combinatie thuis, werk en studie
- chaos in de schoolorganisatie

Volgens schoolleiders:

- + meer tijd om aan beroepsproduct te werken vanwege lesuitval
- + ontwerp leent zich voor online ict toepassingen
- minder informele stuurkracht
- sparren met collega's is lastig
- niet alles kon uitgevoerd worden met klassen
- studenten op school waren online minder betrokken
- ontwikkelen en samenwerken aan innovatie stagneerde

BELANGRIJKSTE CONCLUSIES NA EERSTE JAAR MOVEL (COHORT 1 EN 2)

1. Al in het eerste jaar impact zichtbaar van het werken aan de onderwijsinnovatie, met name op de onderwijspraktijk in de eigen klas.
2. Ontwikkelingen zichtbaar in stuurkracht, vooral in relatie met anderen (kennis en inzichten delen binnen de school en het team betrekken en richting geven).
3. Schoolcontext, innovatieve houding, MOVEL en COVID-19 zijn belangrijke bepalende factoren voor de ontwikkeling van stuurkracht en het werken aan de innovatie.